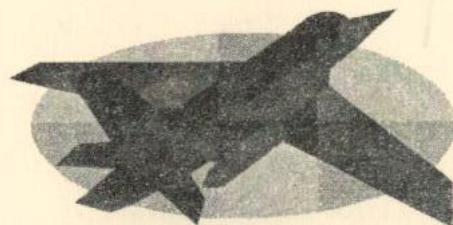

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

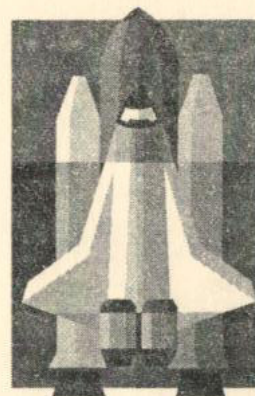

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

20-21 квітня 2010 р.

Київ 2010

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 20-21 квітня 2010 р., Національний авіаційний університет / за заг. ред. О.В. Петренка, О.М. Ічанської. – К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк». 2010. – 128 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех. н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, проректор з наукової роботи Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к. психол. н., доц., завідувач кафедри авіаційної психології, заступник директора Гуманітарного інституту НАУ з наукової роботи

Члени оргкомітету:

О.М. Ічанська, доц.

С.С. Луппо, ст. викл

Л.В. Помиткіна, доц.

О.І. Западенко, викл.

О.В. Сечейко, доц.

Я.І. Пономаренко, зав. лаб.

О.В. Гірчук, ст. викл.

Н.С. Хімченко, викл.

В.В. Злагодух, ст. викл.

Секретаріат конференції

О.В. Гірчук (голова секретаріату)

А.В. Нагайко

*Рекомендовано до друку вченою радою
Гуманітарного інституту НАУ
(Протокол №7 від 14 квітня 2010 р.)*

Конформність як соціально-психологічний феномен у взаємодії льотного екіпажу

Визначення соціально-психологічних особливостей членів льотного екіпажу, які сприятимуть їх ефективній взаємодії та діяльності, є одним із найважливіших завдань авіаційної психології. Розробка практичних рекомендацій та тренінгових технологій стане поштовхом для оптимізації діяльності членів льотного екіпажу.

Конформність – це схильність особистості піддаватися реальному чи уявному тиску групи. Ця поступливість знаходить свій вияв у зміні її поглядів та поведінки відповідно до точки зору більшості [2; 242]. Ступінь підпорядкування людини групі залежить від таких факторів, як: складності проблеми, що розв'язується: чим вона складніша, тим у більшій мірі особистість підкоряється групі, тим конформність вища; від статусу людини в групі: чим він є вищим, тим у меншій мірі людина проявляє конформність; від привабливості групи для індивіда: референтній групі суб'єкт піддається легше; від наявності та ефективності зв'язку, що підтверджує вірність або невірність конформованих учинків: при неправильному вчинку людина може повернутися до своєї точки зору [1; 228].

При вираженій конформності людина проявляє рішучість під час ухвалення рішень і формуванні намірів, але при цьому зменшується почуття її індивідуальної відповідальності за вчинок, зроблений разом з іншими. В авіації серед членів льотного екіпажу це є неприпустимим, адже їх діяльність спрямована, перш за все, на прийняття відповідальних рішень в ризикованих умовах з ціллю збереження життя пасажирів і тому осмислення дій та вчинків набуває масштабного характеру.

Конформність членів льотного екіпажу забезпечує ефективність діяльності в екстремальних умовах, витрату мінімальних зусиль та часу у випадках, коли потрібно слідувати інструкціям, швидко приймати та чітко виконувати рішення, не проявляючи індивідуалізму та критичності до пануючого порядку, норм і законів,

Виникають і ситуації, коли саме переосмислення та обдумування прийнятого рішення, непідкорення волі авторитету рятує життя сотень людей. Важливо, щоб члени льотного екіпажу притримувалися власних поглядів і могли їх відстоювати, намагалися робити висновки, виходячи із свого професіоналізму, вмінь, навичок і досвіду. Кожен член екіпажу на борту літака виконує свої певні дії, функції, і є відповідальним за свою ефективну діяльність, за ті рішення, які стосуються чітко його визначеної сфери. Прояв конформності з його боку, а саме слідування настановам колег, при виконанні важливих рішень,

призводить до втрати контролю над ситуацією і можливості проявити свої знання та вміння.

На нашу думку, тренінгові технології мають бути спрямовані на розвиток у членів льотного екіпажу усвідомленого ставлення до інформації, що надходить від зовнішнього середовища, та вміння її аналізувати. Це є необхідним не лише для дотримання норм професійно ї етики, але й для досягнення високого рівня безпеки польоту.

1. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы. – СПб.: Питер, 2008.
2. Майерс Д. Социальная психология . – СПб.: Питер, 2004.

Анна Іващенко

м. Київ

Актуальні проблеми психологічного забезпечення ефективної взаємодії в командній діяльності

У зв'язку зі специфічними умовами діяльності льотних екіпажів виникає необхідність дослідження низки соціально-психологічних проблем підготовки фахівців. Саме недостатня психологічна готовність до керування технічними системами літака у різноманітних умовах польоту згідно з дослідженнями науковців (Р.М. Макаров, М.І. Махмутов, В.П. Лук'янов) призводить до низької професійної надійності льотного складу (у 80%